

SZOKOE

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

ABSZTRAKTFÜZET

**XXV. SZOKOE Nemzetközi
Szaknyelvi Konferencia**

2025. november 21–22.

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Stötzer Andrea

A „kompetenciás tengeren” innen és túl – szaknyelvtanárok új elvárások és kihívások között

Az előadás a szaknyelvtanárok körében végzett országos kutatás eredményeit mutatja be. A felmérés célja a szaknyelvtanárok foglalkoztatási körülményeinek, az eredményes tanításhoz nélkülözhetetlennek tartott kompetenciák és a változó oktatási környezetben érzékelt kihívások feltárása volt. A kutatás rávilágít arra, hogy a szaknyelvtanárok pályafutása gyakran véletlenszerűen, formális felkészítés nélkül indul, és a mindennapi munka során komoly kihívásokkal szembesülnek. A felkészülés jelentős részét önálló tanulás és önképzés teszi ki, miközben az elvárások magasak és folyamatosan változnak: a tanároknak egyszerre kell rendelkezniük szakterületi és szaknyelvi tudással, pedagógiai, oktatásszervezési, tanterv- és tananyagfejlesztési, valamint digitális kompetenciákkal, illetve transzverzális készségekkel. Az eredmények szerint a szaknyelvtanárok elkötelezetten fejlesztik a szakterületi és szaknyelvi tudásukat, és munkájukat erős hallgatóközpontúság jellemzi. Ugyanakkor sokan úgy érzik, hogy tevékenységük láthatatlan marad az intézményi kereteken belül. A kutatási eredmények hozzájárulnak a szaknyelvtanári professzió árnyaltabb megértéséhez, valamint felhívják a figyelmet arra, hogy milyen fontos időről-időre megállni és reflektálni a saját tanári szerepünkre. Ez a reflexió irányítúként szolgálhat számunkra a „kompetenciás tengeren” való eligazodásban és segíthet újrarajzolni a szaknyelvtanári pálya változó határvonalait. Kulcsszavak: szaknyelvoktatás, szaknyelvtanári identitás, szaknyelvtanári kompetenciák, professzionalizáció, nonformális és informális tanulás

Szabó Miklós

A jogi szaknyelv sajátosságai

Amikor szaknyelvekről beszélünk, hajlamosak vagyunk ezek összességét olyan halmaznak tekinteni, amelynek elemei közös tulajdonságokkal rendelkeznek. Ennek háttérében az rejlik, hogy mindegyikük egy szakma vagy hivatás művelőinek szolgálatában áll, mégpedig abból az elsődleges célból, hogy lehetővé tegye a szak-társak torzulásmentes kommunikációját. A jogi szaknyelv - mint talán más szaknyelvek is - elüt ettől az általános képtől. Az előadás ezeket a, nagyrészt a tárgyból következő, sajátos vonásokat tekinti át.

SZEKCIÓELŐADÁSOK

Adorján Mária

Designing Effective English for Specific Purposes (ESP) Courses in Higher Education: Key Principles, Frameworks, and the Role of AI

As higher education increasingly demands discipline-specific language instruction, the field of English for Specific Purposes (ESP) continues to evolve. This presentation outlines essential principles for ESP course design, drawing on key theoretical frameworks including Biggs' constructive alignment, Bloom's taxonomy, and Becher and Biglan's disciplinary paradigms. It will demonstrate how these models can guide the formulation of learning outcomes, instructional approaches, and assessment methods that respond to the communicative and professional needs of distinct academic fields. Special attention will be given to the differing characteristics of hard and soft sciences, as well as pure and applied disciplines, illustrated through examples from medicine, law, engineering, and nursing. In addition, the presentation will discuss how artificial intelligence can be integrated into the ESP course design process — both as a tool for curriculum development and as a learning resource that supports discipline-specific language competence. By combining theoretical foundations with practical and technological insights, the session aims to equip participants with a structured approach to designing ESP courses that align linguistic development with disciplinary and professional goals. It is intended for teachers, curriculum designers, and researchers seeking to enhance ESP practice in higher education.

Keywords: English for Specific Purposes (ESP), course design, artificial intelligence, constructive alignment, higher education

Bajzát Tünde

Szaknyelvoktatói kompetenciák a felsőoktatásban – Európai képzési programok összehasonlító elemzése

A globalizáció, a munkaerőpiaci elvárások és a felsőoktatás nemzetköziesítése következtében a szaknyelvoktatás jelentősége megkérdőjelezhetetlenné vált mai világunkban. Ennek megfelelően egyre fontosabbá válik a szaknyelvet oktató tanárok megfelelő képzése és felkészítése, hiszen a szaknyelvi készségek fejlesztése elengedhetetlen a hallgatók sikeres szakmai érvényesüléséhez. A szaknyelvet oktatók kompetenciáinak megszerzése és fejlesztése

egyre több felsőoktatási intézmény képzési kínálatában jelenik meg. Kutatásom célja az volt, hogy feltérképezze és elemezze az európai (magyar, angol, francia, olasz, svéd, spanyol) egyetemeken elérhető szaknyelvtanári képzési programokat, különös tekintettel azok célrendszerére, tartalmi elemeire és a fejlesztett oktatói kompetenciákra. A kutatás során kvalitatív tartalomelemzési módszert alkalmaztam, amelynek keretében felsőoktatási intézmények hivatalos honlapjain elérhető képzési leírásokat, és tanterveket vizsgáltam. Az előadás bemutatja, hogy mely képzési szinteken (alapképzés, mesterképzés, doktori programok) jelennek meg a szaknyelvtanári képzések, milyen célokat tűznek ki ezek a programok, milyen nyelven (vagy nyelveken) folyik az oktatás, milyen tantárgyak szerepelnek a tantervekben, valamint milyen készségek és kompetenciák fejlesztésére helyezik a hangsúlyt. Az előadás rávilágít az egyes országok és intézmények közötti hasonlóságokra és különbségekre is. Az eredmények hozzájárulhatnak a hazai szaknyelvtanár-képzés továbbfejlesztéséhez, valamint a nemzetközi jó gyakorlatok adaptálásához.

Kulcsszavak: felsőoktatás, szaknyelvoktatás, tanári kompetenciák, képzési programok, nemzetközi összehasonlítás

Balogh Dorka

Közérthetőbbek lettek-e jogszabályaink az elmúlt 50 évben?

Korpusz-alapú kutatásomban azt vizsgálom, hogy változott-e jogszabályaink közérthetősége az elmúlt 50 év leforgása alatt. A kutatás előzménye és alapja a magyar jogi nyelv közérthetőségét vizsgáló átfogó OTKA kutatás (A tisztességes eljárás nyelvi aspektusai. A jogi nyelv hatása a joghoz való hozzáférés érvényesülésére. OTKA K-112172.), amely közérthetőségi kritériumokat figyelembe véve vetette össze a Miskolc Jogi Korpusz (MJK 1.0) 6 jogi részkorpuszáinak adatait a Szeged Treebank köznyelvi korpusz adataival. A kutatás eredményei rávilágítottak arra, hogy bár a jogszabályok közérthetőség tekintetében átlagosan középén helyezkednek el a jogi szövegtípusok skáláján a köznyelvi nyelvhasználathoz képest, a jogszabálysövegezési útmutatók javaslatait figyelembe véve van még mit tenni annak érdekében, hogy ezek a normaszövegek laikusok számára is könnyebben feldolgozhatóvá váljanak. A második Miskolc Jogi Korpusz (MJK 2.0) általam vizsgált alkorpusza 2015-2025 közötti jogszabályokat (kormányrendeleteket) tartalmaz, melyek 50 évvel később születtek, mint a MJK 1.0 korpuszban vizsgált jogszabályok, ezért lexikai, szintaktikai és szerkezeti adataik vizsgálata reális képet nyújthat az azóta eltelt időszak jogszabálysövegezési gyakorlatának változásairól. Az előadásban bemutatom a magyarlánc 3.0 program segítségével

végzett elemzések kvantitatív eredményeit és párhuzamba állítom azokat a common law jogrendszerek jogszabályszerkesztési gyakorlatának diakronikus megfigyelésén alapuló kutatási eredményekkel, miközben rávilágítok az eredmények között mutatkozó eltérések és hasonlóságok lehetséges okaira is.

Kulcsszavak: közérthetőség, jogszabályok érthetősége, korpusz-alapú elemzés, jogszabályszerkesztési gyakorlatok

Bánhegyi Mátyás – Nagy Judit – Fajt Balázs

**Kulturális különbségek a mesterséges intelligencia és a plágium
megítélésében: magyar és dél-koreai egyetemisták attitűdjeinek
összehasonlító vizsgálata**

Kvantitatív kutatásunk célja egyetemi hallgatók mesterséges intelligencia (MI) használatához és plágiumhoz való viszonyulásának feltérképezése volt két eltérő kulturális és oktatási háttérrel rendelkező országban, Dél-Koreában és Magyarországon. Az adatgyűjtés során 392 hallgatótól (210 dél-koreai és 182 magyar) vettünk fel válaszokat. A vizsgálat három fő területre fókuszált: a MI-hoz és a plagizáláshoz kapcsolódó attitűdökre, a hallgatói alcsoportokon belüli különbségekre, valamint az attitűdök közötti összefüggésekre az egyes hallgatói csoportokon belül és azok között. Eredményeink szerint mindkét ország hallgatói pozitív kognitív és affektív attitűdöt mutattak a MI iránt, ugyanakkor a magyar résztvevők nagyobb hajlandóságot mutattak az eszköz szélesebb körű használatára. A plágium megítélésében markánsabb különbségek mutatkoztak: a dél-koreai hallgatók elutasítóbbak voltak, és súlyosabb vétségként értékelték a plágiumot, mint magyar társaik. A nemi különbségek a dél-koreai mintában hangsúlyosabbak voltak, míg a magyar hallgatók körében alig voltak kimutathatók. A regressziós elemzések alapján mindkét ország esetében megállapítható, hogy a környezeti tényezők jelentős szerepet játszanak a plagizálásra való hajlandóság előrejelzésében. A kutatás eredményei rávilágítanak arra, hogy a kulturális háttér fontos szerepet játszik mind a mesterséges intelligencia használatának, mind a plágium megítélésének alakulásában, ami különösen releváns lehet nemzetközi hallgatók oktatásának tervezése szempontjából.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia, plágium, attitűdvizsgálat, egyetemi hallgatók, kulturális különbségek

Bányai Tibor Márk

A mesterséges intelligencia a Jogi Latin nyelv oktatásában: a ChatGPT alkalmazása a tanítás–tanulás folyamatában

Az előadás a mesterséges intelligencia (ChatGPT) alkalmazását mutatja be a Jogi Latin nyelv oktatásának és tanulásának folyamatában. A kutatás a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán zajlott a 2025/26. tanév I. félévében a Jogi latin nyelv kurzus szemináriumi csoportjaiban. A vizsgálat célja annak feltárása volt, hogy az elsőéves egyetemi hallgatók miként reagálnak az önálló, felfedező tanulásra épülő, mesterséges intelligencia-alapú oktatási környezetre, illetve milyen mértékben képesek a ChatGPT-t tudatosan beépíteni a tanulási stratégiájukba. A kísérlet során a hallgatók a ChatGPT-t használták a latin jelzős szerkezetek grammatikájának gyakorlásához. Az eddigi eredmények egyértelműen azt mutatják, hogy a hallgatók eltérően reagálnak a mesterséges intelligencia-alapú tanulási lehetőségekre. A kezdeti passzivitást fokozatosan felváltotta a kísérletező, reflektív hozzáállás: egyre többen próbálják a ChatGPT-t tudatosan beépíteni az önálló felkészülésbe. A folyamat rávilágított arra, hogy a technológia önmagában nem növeli a tanulási motivációt, viszont képes ösztönözni az aktív tanulást és az önálló gondolkodást ott, ahol belső érdeklődés és felelősségérzet társul hozzá. A mesterséges intelligencia így nem az emberi jelenlét helyettesítőjévé válik, hanem megmutatja, hogy mennyire meghatározó a hallgatói attitűd és a reflektív tanulás szerepe az oktatásban. Tapasztalataink szerint az AI-alapú önképzés elsősorban érett, önreflektív, önálló tanulási tapasztalatokra építő hallgatói közegben működik hatékonyan, de megfelelő irányítással és pedagógiai kerettel a passzívabb, alacsonyabb tanulási autonómiájú hallgatók körében is eredményesen fejleszthető.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia; ChatGPT; Jogi Latin nyelv; oktatásmódszertan; hallgatói attitűdök

Bazsóné Sörös Marianna

Esztétikai tudatosság fejlesztése műfordítások elemzésével

Irodalmi művek olvasása köztudottan fejleszti az olvasó esztétikai érzékét. A tanulmány azt vizsgálja, hogy az egyetemi képzésben a fordítás órákon hogyan jelennek meg az esztétikai értékek a műfordítások vizsgálata során és a nyelvi kifejezési formákkal párhuzamosan milyen kulturális, interkulturális és jelentésalkotó folyamatok zajlanak le. Az irodalom nem csupán passzívan tükrözi a valóságot, hanem aktívan részt vesz a jelentések létrehozásában és a kulturális összefüggések feltárásában. A műfordítás ennél továbbmegy, hiszen két nyelvi és

kulturális rendszer találkozási pontját képezi. A fordítási gyakorlatok során a hallgatók nemcsak nyelvi kompetenciájukat fejlesztik, hanem mélyebb kulturális összefüggéseket is feltárnak. Az eredeti mű esztétikai értékei átültetésre kerülnek egy másik nyelvi közegbe, ami szükségszerűen interpretációs és kreatív döntéseket igényel. A szövegek jelentésrétegei, stilisztikai sajátosságai és kulturális utalásai komplex értelmezési munkát kívánnak. A műfordítások elemzése során a diákok megtanulják felismerni, hogy minden szöveg egyben kulturális produktum is, amely saját kontextusában nyeri el teljes jelentését. Az irodalmi szövegértelmezés organikus egységet alkot az érzelmi átélés és a tudatos, analitikus gondolkodás között. A célnyelvi szöveg szövegcentrikus vizsgálata során különös figyelmet szentelünk annak a kérdésnek, hogy a fordítási folyamatban vajon az intuitív-érzelmi megközelítés vagy a racionális-kognitív elemzés dominál-e a döntéshozatalban. Az interkulturális kompetencia fejlődése szorosan kapcsolódik az esztétikai neveléshez. A különböző kultúrák irodalmi hagyományainak megismerése szélesíti a világlátást és elmélyíti az empátiát. A fordítási gyakorlatok révén a hallgatók meg tapasztalhatják, hogy az irodalom univerzális emberi tapasztalatokat közvetít, miközben kulturálisan specifikus formákban ölt testet.

Kulcsszavak: irodalmi fordítás, irodalomesztétika, érzékelési tér, átváltási műveletek, irodalom mint jelentéskonstrukció

Bellók Bernadett

Két nyelv, két megközelítés: Egy angol és német nyelvkönyv kontrasztív elemzése

A nyelvtanulás folyamatában meghatározó szerepet játszik a szókincs és a nyelvtani szerkezetek elsajátítása, mivel ezek képezik azt a nyelvi alapot, amelyre a négy alapkészség – a hallás utáni értés, a beszéd, az olvasás és az írás – fejlesztése épül. A nyelvpedagógia szempontjából éppen ezért kiemelt jelentőséget kap annak vizsgálata, hogy milyen módon valósul meg a szókincsfejlesztő és a nyelvtanközpontú feladatok aránya és egyensúlya a tananyagban. Ennek megfelelően az előadás középpontjában a *Solutions Pre-intermediate 3rd Edition Students' Book* és a *Schritte International Neu A2.1* című nyelvkönyvekben megjelenő feladattípusok pedagógiai megközelítésének és eloszlásának vizsgálata áll, különös tekintettel arra, hogy ezek miként támogatják a tanulók kommunikatív kompetenciájának fejlődését. A kutatást korpuszalapú módszerrel végeztem, amely során a tankönyvek szöveganyagát elemeztem. Az elemzés a lexikai és nyelvtani elemek arányát és megjelenési módját vizsgálta, különös tekintettel a szókincsfejlesztő és nyelvtani gyakorlatok egyensúlyára. Az eredmények

rámutatnak, hogy a német nyelvkönyv már az A2 szinten is határozottan nyelvtanközpontú, gyakran mechanikus gyakorlatokkal dolgozik, miközben a szókincsfejlesztés háttérbe szorul. A vizsgálat további eredménye, hogy a német tankönyvben a beszédképesség fejlesztését szolgáló feladatok háttérbe szorulnak az angol tankönyvhöz képest, és a tankönyv eltávolodik a kortárs nyelvoktatási paradigmáktól, amelyek a nyelvi kompetencia fejlesztését elsősorban a gyakorlati kommunikációra alapozzák.

Kulcsszavak: tankönyvelemzés, kontrasztív vizsgálat, nyelvtanulás, szókincsfejlesztés, didaktika

Besznyák Rita

A „smart prompting” művészete az egyetemi tananyagfejlesztésében

A mesterséges intelligencia-alapú nyelvi modellek egyre szélesebb körű elterjedése a felsőoktatásban is új lehetőségeket és kihívásokat teremt az oktatók számára a tananyagfejlesztés területén. Az előadás a „smart prompting” alkalmazási lehetőségeit mutatja be a szaknyelvoktatásban – vagyis azt, hogy hogyan lehet tudatosan és kreatívan megfogalmazott utasításokkal (promptokkal) arra használni a mesterséges intelligencia alapú nyelvi modelleket, hogy pedagógiaiilag megalapozott, lépcsőzetesen építkező és kontextushoz illeszkedő oktatási segédanyagokat hozzunk létre. A promptolással kapcsolatos alapvető fogalmak tisztázása után az előadás röviden ismerteti a promptírás különböző technikáit, és betekintést nyújt a prompttervezés és az ún „iteratív promptolás” alapjaiba. Az egyetemi szaknyelvi kurzusoknál használt oktatási példákon keresztül szemlélteti, miként segíthetnek a finomhangolt promptírási stratégiák a tanulási célokhoz illeszkedő autentikus szövegek, nyelvtani és szókincsépítési feladatok, valamint szituációs gyakorlatok összeállításában. Az előadás röviden kitér az MI-alapú nyelvi modellek használatával kapcsolatos etikai dilemmákra és a tudományos integritással kapcsolatos kérdésekre is, és gyakorlati tanácsokat kínál az MI-alapú eszközök segítségével fejlesztett tananyagok felelős és hatékony alkalmazásához.

Kulcsszavak: smart prompting, promptírás, tananyagfejlesztés, mesterséges intelligencia, nyelvi modellek

Dobos Csilla

A funkcióigés szerkezetek szerepe és előfordulási gyakorisága a jogi szaknyelv különböző rétegeiben

A jogi szakmai nyelvhasználat egyik sokat vitatott és gyakran kritizált morfo-szintaktikai jellemzője a funkcióigés szerkezetek (pl. intézkedést tesz, döntést hoz, kifogást emel stb.) indokolatlan használata, ami egyrészt vét a magyar nyelvhelyességi szabályok ellen, másrészt a laikusok számára jelentős mértékben megnehezíti a jogi szövegek befogadását és megértését. Az említett szerkezetek, amelyek jellemzően egy segédigéből és egy főnévből állnak, vonzatstruktúrájuk révén számos esetben fontos szerepet játszanak a jogi nyelvhasználatban. Az előadásban arra keresem a választ, hogy (1) a jogi szaknyelv egyes rétegeiben milyen gyakorisággal fordulnak elő a funkcióigés szerkezetek, (2) indokolt-e gyakori használatuk, (3) amennyiben igen, melyek azok a tényezők, amelyek alátámasztják használatuk gyakoriságát. A kutatás alapját a Miskolc Jogi Korpusz 2.0 elnevezésű adatbázis szolgáltatja, amely a jogi szaknyelv rétegeinek megfelelően az alábbi öt alkorpuszokból épül fel: kódexjog, határozatok, rendeletek, jogi tankönyvek, jogi fórumok. A magyarlanc 3.0 program segítségével végzett elemzések eredményeként megállapítható, hogy a funkcióigés szerkezetek használatának indokoltsága több tényező függvénye, amely tényezők jogi és nyelvi szempontú mérlegelése segít annak eldöntésében vajon az adott esetben a laikusok számára idegenül és körülményeskedőnek ható terpeszkező kifejezés vagy jogilag megalapozott terminológia használatáról van-e szó.

Kulcsszavak: funkcióigés szerkezetek, jogi szakmai nyelvhasználat, jogi szaknyelv rétegzettség, 'magyarlanc' nyelvelemző szoftver, Miskolc Jogi Korpusz 2.0

Fischer Márta

Az egységes egyetemi nyelv és terminológia mint a nemzetköziesítés egyik feltétele: esettanulmány

A nemzetköziesítés az egyetemek egyik legfontosabb stratégiai céljává vált, amely nemcsak az oktatás és kutatás színvonalát, hanem a nemzetközi láthatóságot és együttműködési lehetőségeket is alapvetően befolyásolja. E folyamat egyik kevésbé vizsgált, de meghatározó tényezője az egységes intézményi nyelvhasználat és terminológia. Az esettanulmány azt mutatja be, hogyan járul hozzá a fordítási memória (TM) és a terminológiai adatbázis (TB) építése a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) nemzetköziesítési törekvésekhez.

Az előadásban részletesen ismertetem a folyamat szakmai háttérét és előzményeit, az alkalmazott MI-eszközöket és az emberi tényező szerepét. Példákon keresztül mutatom be, hogyan segíti az egységes egyetemi nyelv az egyetem nemzetközi arculatának erősítését. Külön hangsúlyt kap az MI-támogatott fordítások egyik legnagyobb kihívása – a terminológia –, amely jól példázza, hogy az emberi szakértelem továbbra is nélkülözhetetlen a nemzetköziesítési célok eléréséhez. Az előadás végkövetkeztetése az, hogy az egységes egyetemi nyelv nem csupán nyelvi kérdés: a nemzetköziesítés stratégiai eszköze, amely az intézményi identitás és a láthatóság elengedhetetlen eleme. Kulcsszavak: nemzetköziesítés, MI által támogatott fordítás, terminológia, egyetemi nyelv, egyetemi fordítások

Gerdei Zsófia Réka

Vindicianus anatómiai terminológiája

A Kr. u. 4. században íródott Gynaecia a praesalernitanus kor egyik meghatározó anatómiai és élettani alpműve volt. Ez az oka annak, hogy legalább tizenhárom középkori kéziratban hagyományozódott, melyek közül a legteljesebb és legérthetőbb szöveget a Codex Monacensis tartalmazza. A Gynaecia cím azonban megtévesztő, mivel a teljes mű tárgya alapvetően egy "a capite ad calcem" anatómiai leírás az emberi testről, melyet megszakít egy reprodukcióval és embriológiával foglalkozó rész. A Codex Monacensis további különlegessége az is, hogy az embriológia után ismétli az anatómiai részt, ám a két rész szövege nem teljesen ugyanaz, ezért vannak helyek, ahol a második rész értékes kiegészítő információkat ad számunkra. Előadásomban a Gynaeciában fellelhető főbb anatómiai terminusokat ismertetem azzal a céllal, hogy megvizsgáljam a kérdéses terminusok eredetét és jelentését, valamint a kifejezések modern és történeti alkalmazása közötti különbségeket. Ennek érdekében a szakkifejezéseket összehasonlítom a legkorábbi ismert, latin nyelven íródott De medicina terminológiájával, továbbá párhuzamot vonok és kapcsolatot keresek a két szerző és a modern anatómiai terminológia szakkifejezései között. Mindeközben ismertetem, hogy a magyarra fordítás során milyen terminológiai és fordítástechnikai kérdések merültek fel az anatómiai nevek azonosításában. A mű terminológiai vizsgálatát azért is tartom fontosnak, mivel hozzájárulhat a latin orvosi, illetve anatómiai szaknyelv fejlődésének jobb megismeréséhez.

Kulcsszavak: tudománytörténet, anatómiatörténet, fordítástechnika, latin terminológia, vulgáris latin nyelv

Shaya Irandoust – Németh Timea

**Mesterséges intelligencia az orvostanban: ahogy az orvostanhallgatók,
az oktatók és az orvosok látják**

Az orvosi tudás rohamos bővülésével a mesterséges intelligencia (MI) egyre fontosabb szerepet játszik a képzésben: segíti a tanulás személyre szabását, a klinikai szimulációkat, valamint a valós idejű visszajelzések biztosítását. Kutatásunk célja annak feltárása volt, hogy az orvostanhallgatók, oktatók és orvosok miként látják az MI-eszközök alkalmazását az orvostanban, beleértve az orvosi szaknyelv és kommunikációs készségek fejlesztését is. Módszerek: vizsgálatunk vegyes módszertanra épült. Félig strukturált interjúkat készítettünk hat oktatóval (négy magyar és két norvég), valamint három, Norvégiában praktizáló orvossal. A kérdőívet 344 pécsi és oslói orvostanhallgató töltötte ki. Az interjúkat tematikus elemzéssel, a kérdőíves adatokat pedig statisztikai módszerekkel dolgoztuk fel. Eredmények: a hallgatók 73,5%-a hasznosnak találta az MI eszközöket a tanulás során, beleértve a szaknyelvi kommunikáció gyakorlását is. A válaszadók 42,1%-a úgy vélte, hogy az MI javítja az időgazdálkodásukat, míg 31,1%-uk tanulmányi teljesítménye is pozitívan változott az MI használatával. Az interjúk alapján az MI hatékonyan kiegészítheti a hagyományos oktatási formákat, de kérdéseket vet fel a túlzott használat, valamint a pontosság, megbízhatóság vonatkozásában. Következtetések: eredményeink rávilágítanak az MI orvostanban betöltött fontos szerepére, beleértve az orvosi szaknyelv és kommunikáció fejlesztését is. Ezen felül a kutatás bemutat olyan MI alkalmazásával kapcsolatos aspektusokat is, amelyek hasznosak lehetnek az orvostan oktatói, kutatói, valamint klinikusai számára.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia, orvostan, orvosi szaknyelv, orvosi kommunikáció, oktatásfejlesztés

Hajdú Zita – Farkas János

**Mesterséges intelligencia által támogatott multimodális készségfejlesztés
üzleti nyelvi kurzusokon**

A multimodális készségek elengedhetetlenek a gazdasági, üzleti világban a meggyőző erejű, interperszonális és szervezeti kommunikáció érdekében, amikor a szakembereknek szöveges, vizuális, numerikus és interaktív média információkat kell integrálniuk döntéshozatalaik támogatásában. Előadásunkban bemutatunk egy mesterséges intelligenciával támogatott üzleti nyelvi kurzus számára készített módszert, amelynek célja, hogy a gazdasági tanulmányokat folytató hallgatók megtanulják értelmezni az üzleti világban használt multimodális,

kommunikációs produktumokat, valamint ők maguk is létre tudjanak hozni hasonlókat különböző médiumok és formátumok alkalmazásával. A kurzus célja, hogy fejlessze a hallgatók kompetenciáit a szöveges, vizuális, auditív és interaktív digitális módok integrálásában, és felkészítse őket a komplex multimodális kommunikációra támaszkodó, dinamikus üzleti környezetre. A cél nem a nyelvi jártasság helyettesítése, hanem annak egy tágabb kommunikációs kontextusba helyezése. A kurzusba integrált mesterséges intelligencia eszköz hozzájárul a tanulás hatékonyságához, valamint foglalkozik a szakmai nyelv és szókincs fejlesztésével is üzleti prezentációk, előadások és tárgyalások szimulációja során. A platform lehetővé teszi a megjegyzések és válaszok megosztását is, elősegítve ezzel az interakciót. A módszer ugyanakkor ösztönzi a metakogníciót, amelynek során a hallgatók maguk választják ki és osztják meg a valós kommunikációs helyzeteket, és hatékonyan kommunikálnak szöveg, videó és kép segítségével, tükrözve a mai üzleti gyakorlatot.

Kulcsszavak: üzleti nyelv, multimodális készségek fejlesztése, mesterséges intelligencia technológiák, multimodális kommunikáció

Hardiné Magyar Tamara

Humor a vallás nyelvében. Pragmatikai vizsgálatok

Előadásomban ismertetném, hogy a vallás nyelvének további vizsgálatában érdemes bemutatni a humorral átszőtt szövegeket: egyházfői üzeneteket, kinyilatkoztatásokat, egykori legendákat is. E műfajok alapján világítok rá, hogy a humor a nyelvhasználat regiszterei között a vallás nyelvében is jelen van. Elemzésemben helyet kap a közlő, beszédet elmondó vagy üzenetet leíró; ahogy a befogadó, értelmező egyaránt.

Mivel a nyelvészeti vizsgálódás ágai közül a pragmatika a nyelv társas használatában való szemléltetése, célszerű a vizsgált szövegeket a pragmatikai szempontok felől elemezni. Főbb kérdéseim a következők: mi a közlő célja, mi a mondanivaló illokúciós tartalma és milyen perlokúciós hatások érhetők el a különböző beszédcselekmények által.

Kulcsszavak: humor a vallás nyelvhasználatában, pragmatikai vizsgálódások, társas nyelvhasználat, illokúciós tartalom, perlokúciós hatás

Horváth Ágnes – Takács Tímea – Kozár Vivien Andrea

Angol szaknyelvi tananyag fejlesztése multikulturális családokkal dolgozó magyar védőnők oktatásához

A Magyarországon egyre növekvő multikulturális lakosság következtében a védőnők munkájuk során mind gyakrabban kerülnek nyelvi és kulturális kihívást jelentő helyzetekbe. A hallgatók felkészítésében ezért az idegen szaknyelvi oktatásnak is kiemelt szerepe van, ugyanakkor hiányzik a kifejezetten a védőnői szakmára szabott angol nyelvű tananyag. A jelen gyakorlatkutatás (practitioner research) célja egy védőnői szaknyelvi kompetenciák fejlesztését támogató EFL oktatási anyag kidolgozása volt. A fejlesztés alapját egy korábbi empirikus kutatás képezte, amely feltárta, milyen multikulturális helyzetekben kell a védőnőknek helytállniuk, illetve milyen stratégiákat alkalmaznak magyarul nem beszélő családjaikkal. A tananyag témaköreit egy védőnő oktatóval készült interjú is megerősítette. A fejlesztés interprofesszionális együttműködésben zajlott angoltanár, fordító és védőnő részvételével. Az eredmények alapján azonosított valós élethelyzetek szolgáltak alapul szimulációs gyakorlatok és szerepjátékok tervezéséhez, valamint rávilágítottak a mediációs készségek jelentőségére is. A tananyag hozzájárulhat a védőnők idegennyelvi és interkulturális kompetenciáinak fejlesztéséhez, javítva ezáltal a magyarul nem beszélő családok információhoz való hozzáférését, a nyelvi akadályok áthidalását és az ellátás minőségét. Kulcsszavak: tananyagfejlesztés, védőnők, egészségügyi kommunikáció, idegen (angol) szaknyelvi kompetenciák, multikulturalitás

Kovács Tímea

Az utószerkesztés és fordítás taníthatósága a mesterséges intelligencia korában – hazai és nemzetközi kitekintés

A generatív számítógépes fordítások mára egyértelműen megközelítik vagy meghaladják az emberi fordítások minőségét (Laki és Yang 2018). Ebben az új fordítási környezetben egyre inkább az a kérdés, hogy milyen hatékonyan lehetséges a gépi fordítást és az utószerkesztést integrálni a fordítási folyamatba. Mivel a nyelvi közvetítői szakma képviselői mindig is a technikai változások élvonalába tartoztak felhasználóként, a fordítást és tolmácsolást oktató képzőintézmények az elsők között szembesültek azzal, hogy hogyan lehet a mesterséges intelligencia fejlődésével hatékonyan lépést tartani. Az elmúlt pár évben a képzőintézmények részéről drámai átalakulás figyelhető meg. A generatív gépi fordítás tiltásától kezdve mostanra eljutottunk oda, hogy egyre több nyelvi közvetítést oktató intézmények beépíti a számítógépes fordítást és utószerkesztést az oktatási programjába. Érdeemes lenne összegezni az eddigi tapasztalatokat és ezeket elhelyezni a nyelvi közvetítés oktathatóságára vonatkozó legújabb

elméletek és hazai és a nemzetközi gyakorlati alkalmazások kontextusában. A tanulmány célja bemutatni, hogy milyen szakmai diskurzus folyik a témáról a magyarországi és tágabb nemzetközi szintén.

Kulcsszavak: generatív számítógépes fordítás, emberi fordítás, utószerkesztés, elmélet, gyakorlati alkalmazások

Zoltán-János Kovacs – Daniel Dejica-Carțuș

From Theory to Workflow: A Case Study on the Practical Use of TQA

Methods

This study explores how Translation Quality Assessment (TQA) is understood, taught, and applied by freelance translators and translation students in everyday practice. Drawing on established frameworks—including those by Juliane House, Christopher Waddington, the American Translators Association (ATA), Kinga Klaudy, and the MQM/DQF models—the research investigates participants' familiarity with these systems and their evaluation priorities. Using an online questionnaire, the study collects data on awareness of TQA frameworks, the perceived importance of criteria such as accuracy, fluency, terminology, style, and client-specific requirements, as well as the use of formal checklists and digital tools. Open-ended responses provide additional insights into the challenges faced in applying these methods. This pilot study offers a descriptive snapshot of the TQA landscape in the region, revealing gaps between theoretical models, teaching practices, and real-world application. The findings will inform the development of a hybrid TQA tool designed for easy integration into existing workflows, particularly for evaluating machine-translated texts. This initiative forms part of a broader research project focused on translation quality and post-editing in technical domains.

Keywords: Translation Quality Assessment (TQA), TQA frameworks, Machine Translation, Post-editing workflows, translation evaluation tools

Kurdiné Molnár Eszter Noémi – Hambuchné Kőhalmi Anikó – Kráncz Rita

**A Qualitative Analysis of Triadic Conversations from the Obesity Care at the Department of Pediatrics, Medical School of the University of Pécs
Using Sketch Engine**

Childhood obesity is a health concern throughout the world. There are more than one billion people affected by the disease approximately 800 million adults and 160 million children. In Hungary, a quarter of children are affected. As obesity has several, comorbidities it is considered to be a disease, therefore the children suffering from obesity need medical therapy for it. In order to achieve successful medical treatment collaboration is needed among the participants. The presentation analyses pediatric communication, involving 14 patients, using Sketch Engine. This study focuses on 500 obese children and their caregivers who are participants in the obesity clinic at the Department of Pediatrics, Medical School, University of Pécs. The presentation analyses the qualitative characteristics of the conversations, such as sequential structure and word use. The participants of the conversations are the doctor, child, and parent. All of them contribute to the conversation according to their roles. In triadic interactions, the doctor's role includes motivating the child to engage more actively in the conversation due to the child's limited participation.

Keywords: conversation analysis, triadic, qualitative, sketch engine, structure

Kurtán Zsuzsa

A magyarázatok nyelvhasználata magyar jogi tankönyvekben

A különféle tudományterületekbe bevezető tankönyvek korábbi, korpuszalapú összehasonlító vizsgálata és a magyar jogi nyelv átfogó leírásának keretében 2014–2018 között nyert kutatási eredmények arra is rámutattak: szükséges annak további vizsgálata, hogy milyen szakmai nyelvhasználattal szembesülnek már tanulmányaik során a leendő jogászok.

Az egyetemi oktatásban felhasznált monográfia vagy tankönyv mint sajátos műfaj célja a tudás megosztása, a megismerés és a kritikai értelmezés segítése. A jogász szerzők számos adaptív tevékenységet végeznek a jog megértése érdekében. Ezekben a folyamatokban jelentős szerepe van a magyarázatoknak, hivatkozásoknak.

Előadásomban a jogtudományi tartalom megjelenítésének nyelvi mintázatait vizsgálom a Miskolc Jogi Korpusz 2.0 Tankönyv alkorpuszában, a kiemelkedően jellemző mellérendelés

jelenségének középpontba helyezésével, a köznyelvinél és a többi alkorpuszhoz képest gyakoribb kötőszavak és írásjelek alapján. Célom, hogy rávilágítsak (1) a magyarázó utótagú mellérendelést (azaz, ugyanis, vagyis) és következtetést (tehát, ezért) jelző kötőszavak, továbbá (2) a szövegbe ékelődést (közbevetés, idézés) jelző írásjelek (gondolatjel, idézőjel, zárójelek) feltárt mintáira és funkciójára.

Az eredmények alapot nyújthatnak a jogászok adaptív tevékenységeihez szükséges nyelvhasználati kompetenciák vizsgálatához és fejlesztéséhez.

Kulcsszavak: tudásmegosztás nyelvhasználata, jogi tankönyvek korpuszalapú elemzése, jogtudomány adaptív magyarázata, magyarázatot jelző kötőszók és írásjelek

Lévai Ruth Karin

Preserving Essence in Intra-lingual and Intra-genre Translation: The Example of Camus' Stage Adaptation of Demons

Dostoevsky's 1872 political novel Demons originally contained a chapter which at the time was deemed too scandalous to be published and was censored--the confession of the main character to a reprehensible crime. It was not included in Russian editions of the novel until 1926, and even then only as an appendix. It was included in the first French edition of the novel and also included in Camus' 1959 stage adaptation of Dostoevsky's masterpiece. The chapter itself, depending upon which translation one reads, runs approximately 30 pages, yet Camus manages to capture the essence of the scene in just under 10 pages of his stage adaptation. The paper proposes to examine and compare five key moments from the interaction between the characters and highlight how Camus was able, through his careful selection of words and ideas in the conversation, as well as skillful stage direction, to convey the same substance of meaning to the audience.

Keywords: Dostoevsky, Camus, Demons, Les Possédés, stage adaptation

Izabella Mali – Daniel Dejica-Carțîș

Cultural Dimensions of Localization: A Website Case Study Beyond Translation

Localization refers to the adaptation of content, products, and services to meet the linguistic, cultural, and technical expectations of specific target markets. Going beyond translation, it incorporates cultural adaptation and technical adjustments to ensure alignment with regional norms, colloquialisms, and user practices. This presentation, part of a broader research project,

examines the complex relationship between culture and localization. Through a case study of selected websites, it illustrates how cultural factors shape localization processes and outcomes. Special attention is given to the challenges faced by localization professionals, including the interpretation of symbolic meanings, the use of color, the navigation of cultural taboos, and the accurate representation of language. By highlighting both strategic advantages and practical difficulties, the presentation underscores the importance of localization in global expansion efforts. It argues that successful localization is not merely a technical task but a culturally embedded practice that enables organizations to build meaningful connections with diverse audiences.

Keywords: cross-cultural website adaptation, intercultural communication, translation and localization strategies, website localization, localized user experience

Mátyás Anikó

Nyelvvizsgálói szemmel: visszajelzések a jobb nyelvvizsgákért és a jobb nyelvtanításért

A nyelvvizsgák validitásának vizsgálata a nyelvi tesztelés egyik kiemelt területe. A szakirodalomban jelentős számú tanulmány foglalkozik a nyelvvizsgák tartalmi és konstruktum validitásával, azonban a felszíni validitás kutatás – vagyis annak feltárása, hogy a vizsgázók mit gondolnak a nyelvvizsgáról, annak autentikusságáról és megbízhatóságáról – lényegesen kevesebb figyelmet kapott, annak ellenére, hogy a vizsgázók szubjektív tapasztalatai és percepciói értékes információval szolgálhatnak a tesztfejlesztők és nyelvtanárok számára. Ezen a gondolatmeneten elindulva, kvalitatív kutatásom célja, hogy megvizsgálja nyelvvizsgálók nyelvvizsgával kapcsolatos nézeteit. Az eredmények alapján javaslatokat teszek a nyelvvizsgák minőségének és a tanárok tanításmódszertanának és vizsgafelkészítési módszertanának javítására.

Kulcsszavak: felszíni validitás, autentikusság, megbízhatóság, nyelvvizsga, vizsgázói tényezők

Mokrainé Orosz Angéla

A felsőoktatás képzései mint piaci termékek

A prezentáció témája annak bemutatása, hogy a felsőoktatásban a képzéseket a közgazdaságtanban nevezett és leírt piaci termékeknek tekinthetjük. Ezen párhuzam láttatására a képzések megújulását és az ezek iránti érdeklődés módosulását hozom példaként. A folyamatosan változó gazdasági környezet, a gyors technológiai fejlődés és a mesterséges intelligencia térnyerése miatt, amely manapság szinte az

élet minden területén érezhető, az egyetemi oktatásban is szembe kell néznünk a hallgatók változó érdeklődésének kihívásaival. Az elmúlt 10-15 évben a korábban népszerű fordítói képzésekre jelentkezők száma folyamatosan csökkent, illetve stagnál. Ez azt mutatja, hogy a hallgatók érdeklődése folyamatosan változik, új típusú szakmát szeretnének tanulni, más kompetenciákat és készségeket szeretnének elsajátítani. Reagálnunk kell a piaci környezetben és az érdeklődésben tapasztalható folyamatos változásra, mint ahogy ez a közgazdaságtanban is alapvetés. A képzés termékként való kezelése részévé vált az oktatás fejlesztésének. A prezentáció célja a képzés piaci termékként való értelmezése, illetve azon módzatok bemutatása, ahogyan próbálunk reagálni a tendenciák mozgásaira, hogy képzéseink megfeleljenek a jövő generáció igényeinek és a fejlődés követelményeinek.

Kulcsszavak: képzés, piaci termékek, termékéletciklus

Nagano Robin Lee

Highlights: A cross-disciplinary analysis

Academic journals published by Elsevier typically require or recommend the use of highlights: three to bullet points, each limited to 85 characters or less, including spaces. Highlights are intended to help increase the discoverability of articles to search engines and their compact nature poses a challenge to authors. This study aims to compare highlights from Elsevier journals in three disciplines, each represented by 30 sets of highlights. The focus of the analysis is on syntactic and lexical strategies used to create such compact texts, including the use of full sentences or sentence fragments, whether articles are dropped, and indeed whether the 85-character limit is kept. An attempt is also made to analyze the moves (introduction, results, etc.) that describe the information in highlights. The practices of the different disciplines are compared.

Keywords: academic writing, disciplinary differences, discourse analysis, EAP, concise language

Nagy Illés

Szaknyelvek reprezentációja kétnyelvű szótárakban

A kutatás a belső többnyelvűség lexikológiai alapelveinek a gyakorlatban, az alkalmazott lexikográfiában történő megjelenését vizsgálja. Az elemzés középpontjában az a kérdés áll, hogy a szaknyelvek – mint a (poliszisztémaként értelmezett) nyelv – variánsai miként jelennek meg a kétnyelvű, német-magyar lexikográfia elemzett kiadványaiban. Elsősorban az elemzett szótárak jelölési rendszere kerül megfigyelésre, annak alapján, hogy az adott szótár mely halmazokra osztja a szaknyelveket, mint nyelvi alrendszereket, illetve miként sorolja be a

különféle diafázikus variánsokat. Második kérdésként határozható meg, hogy milyen átfedések állnak fenn az egyes nyelvváltozatok között, mind a szaknyelvi besorolásokat illetően, mind a nyelv többdimenzionális értelmezésének vonatkozásában, melynek értelmében Ekkehard Felder nyelvi dimenziók közötti kombinációlehetőségekről alkotott paradigmájának (Felder 2016: 93) a megfigyelt szótárakban történő manifesztációja kerül előtérbe, kiváltképp a diatopikus és diafázikus nyelvváltozatok közötti metszeteket vizsgálva. A kutatás korpuszát a Grimm/Maxim Kiadó Német-magyar kézisótárából és az Akadémiai Kiadó Német-magyar kézisótárából nyert szócikkállomány képezi, melynek segítségével a szótárak szaknyelvi variációs térképe diagrammok segítségével kerül bemutatásra. Egyenként megfigyeljük ezáltal a szótárak e téren felmutatott profilját, továbbá összehasonlítjuk a két kiadást annak szempontjából, hogy miként különböznek egymástól a szaknyelvek jelölésében, reprezentálásában, egymás mellé állítva ezen és az említett szempontok alapján a szinkron, kétnyelvű, német-magyar szótárszerkesztés két alapvető produktumát.

Kulcsszavak: variáns, szaknyelv, nyelvdimenzió, lexikográfia, jelölésrendszer

Oszlovics Kitti – Magnuczné Godó Ágnes

Személytelenség és szerzői jelenlét angol szakos hallgatók tudományos írásaiban

A szakdolgozat megírása az egyetemi tanulmányok lezárásának törvényi feltétele, egyben belépés a tudományos diskurzusközösségbe. A diszciplína-specifikus tudományos stílus elsajátítása még anyanyelven is hosszabb tanulási folyamat eredménye, idegen nyelven pedig különösen sok kihívást tartogat, részben a nyelvi kompetencia és tudományos stílus használatára vonatkozó tapasztalat hiánya, részben az eltérő kulturális elvárások miatt. A diszciplináris szocializáció során kibontakozó szerzői stílus személytelenségre és szerzői megjelenítésre irányuló stratégiáit számos hazai és nemzetközi kutatás vizsgálta, jellemzően befogadói nézőpontból, kevés figyelmet fordítva a szerzői döntések és stratégiák feltárására. Az előadás ehhez a kutatási területhez kíván hozzájárulni: esettanulmányok formájában mutatja be a tudományos tárgyilagosságra és személyes megjelenítésre való törekvést három magyar anyanyelvű anglisztika alapszakos hallgató angol nyelvű szakdolgozatában. A kutatás egyrészt a kutató-befogadó diskurzuselemzési szempontrendszer alapján tárja fel a szerzői stílus jellemzőit, másrészt a szerzőkkel folytatott interjúk alapján mutatja be a szerzői stílus megalkotására vonatkozó írói döntéseket. Az eredmények azt mutatják, hogy a szerzői stílus jellemzőit jelentősen befolyásolja a szakdolgozat témája, a hallgatók angol tudományos stílusra

vonatkozó ismeretei és tapasztalatai, saját szakmai kompetenciáikba vetett hitük, közlésvágyuk, és a konzulens javaslatai.

Kulcsszavak: tudományos tárgyilagosság, szerzői jelenlét, szenvedő szerkezet, személytelen ágens, énutalások

Paksy Tünde

Önirányítási és külső irányítási lehetőségek a CourseGarden szoftverrel támogatott molekuláris adaptív tanulás során

A CourseGarden egy olyan tanulástámogató platform, amely a kommunikatív blended kurzusoktól az önálló tanulást támogató képzésekig számos különböző tanulási keretben és szituációban kínál egyedi megoldási lehetőségeket. A Miskolci Egyetemen az RRF-2.1.2-21-2022-00001 – DigitALL – Az oktatás digitális átalakítása a Miskolci Egyetemen projekt keretében volt lehetősége az oktatóknak szervezett képzés keretében megismerkedni a „molekuláris” adaptív online tanulással támogatott kooperatív projektmódszertannal. A módszer a tudásháló alapú tanulást kombinálja a kooperatív projektmódszertannal, célja, hogy az önállóan megszerzett tudást egy kooperatív projekt során alkalmazzák a hallgatók, ezáltal tovább mélyítve tudásukat. A szoftver által kínált lehetőségek egyéb tanulásformákban is jól használhatók. Az előadás a szoftver segítségével eddig megvalósított különböző kurzusok első tapasztalatait kívánja bemutatni abból a szempontból, mennyiben lehetséges egyéni tanulási útvonalak kialakítása és milyen eszközök állnak az oktató rendelkezésére ahhoz, hogy a folyamatot ezzel együtt is a megfelelő mederben tartsa.

Kulcsszavak: molekuláris, adaptív tanulás; tudásháló alapú tanulás; CourseGarden; önirányított tanulás; külső irányítás

Soós Adrienn

A latin nyelvhez való pozitív attitűd kialakításának törekvései az egészségügyi terminológia oktatásában

A Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karának Egészségtudományi Alapozó, Szülésznői és Védőnői Intézetében (PTE-ETK EASZVI) folyik az Egészségügyi terminológia oktatása az elsőéves gyógytornász, mentőtiszt, ápoló, szülésznő és dietetikus hallgatók számára. A kurzus célja, hogy a hallgató elsajátítsa az egészségtudományok tanulásához szükséges latin nyelvi háttérrel, továbbá, hogy megismerkedjen a latin és a görög nyelvhez köthető szaknyelvi terminológiával. A kurzus teljesítésével a hallgató megismeri a latin nyelvi

alapfogalmakat, valamint tanulmányozza az orvosi szakkifejezések és szövegtípusok különböző csoportjait (orvosi jelentéseket, anatómiai neveket, betegségek és eljárások neveit). A tárgy közvetlen célja a hallgatók nyelvi felkészítése a szaktárgyak terminológiájának pontos értelmezésére, melyhez főképp, de nem kizárólagosan alapvető grammatikai ismeretek elsajátítására van szükség. A kurzus megvalósítása során a blended learning módszertana került alkalmazásra, amelyben a hagyományos jelenléti oktatást digitális tanulási környezetekkel támogatjuk a hallgatói motiváció erősítése érdekében. Az előadás bemutatja az egészségügyi terminológia oktatásának főbb jellemzőit az Egészségtudományi Karon, majd a digitális tananyagfejlesztés keretében elkészített interaktív tankönyvet és a hallgatói motiváció erősítését célzó módszereket, amelyek arra is hivatottak, hogy a latin nyelvet ne csupán mintegy kötelezően megtanulandó tárgyat mutassák be, hanem egy olyan nyelvként, amelyet az élet számos területén használunk a hétköznapiakban is. Ennek a célnak az elérését a félév elején és végén a hallgatók részére közreadott egy-egy kérdőív méri fel, melyek azt vizsgálják, hogy a kötelezően felvett terminológia kurzus teljesítésével változott-e és ha igen, milyen irányban/mértékben a hallgatók latin nyelvhez fűződő viszonya. A 2024/2025-ös tanévben elkezdett kutatás eredményeként ezidáig több mint 500 kérdőív érkezett be, melyek feldolgozása jelenleg folyamatban van. Az előzetes eredmények azt mutatják, hogy a hallgatók számottevő részénél a latin nyelvvel kapcsolatos semleges vagy inkább negatív attitűd pozitív irányba változott a kurzus teljesítését követően.

Az előadás kiemelt célja más felsőoktatási intézményekben folytatott gyakorlatok összehasonlítása és annak bemutatása, hogy a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara milyen, az új kihívásokhoz igazodó módszertani eszközöket használ a hallgatói motiváció növelése érdekében.

Sturcz Zoltán

Szakszókincs tartományok Jókai "A jövő század regénye" című művében

Jókai Mór „A jövő század regénye” című művét 1872-1874 között folytatásokban közölte az általa szerkesztett A Hon című lapban. Az utópisztikus-fantasztikus mű a Monarchia, Európa, a világ, sőt a világűr 1952-2000 közötti történeteit mutatja be. A sci-fi jellegéből fakadóan a regény nyelvezete is különleges. Szókincsében a szaknyelvi elemek sűrűsége igen magas. A mű szaknyelvi szövege három rétegből tevődik össze: szakszerű és korhű terminológia, fantázia szakszóalkotások a XX. századra álmódva, a múltból feltámasztott szaknyelvi archaizmusok. A Jókai szókincs-világ feltárásának igényét már életében és később is felvetették: Simonyi,

1894; Tóth, 1894; Somogyi, 1917; Goda, 1951, 1954. A feltárás résztanulmányok: Szendrey 1922-25; Tolnai 1925, majd a Jókai-szótár 1994 és a Jókai-enciklopédia 2020 megjelenésével részben megvalósult. Ezekben a munkákban Jókai szakszókincse kevésbé frekvenciált. Jelen elemzés a tudományos fantasztikus mű gazdag szaknyelvi világát tárja fel. A nyolcszáz oldalas munka különleges abból a szempontból, hogy közel negyven tudományterület szakszókincsét használja a tudományos és fantasztikus témáinak megformálásához. Az elemzés arra is keresi a választ, hogy a szerző milyen forrásokból merített a részben hiteles és a részben fantasztikus szakszókincse megteremtéséhez, továbbá milyen költői és kreatív nyelvi eszközöket, módszereket használt saját és egyben sajátos szaknyelvi világának megformálásához. Az elemzés tisztelgés Jókai nyelvművészi nagysága előtt és egyben megemlékezés születésének kétszázadik évfordulójáról is.

Kulcsszavak: prózairodalom, utópia, szaknyelvbeépülés, források, nyelvtechnológia

Szelényi Judit

**Szaknyelvoktatás és fordítás az AI korában – Theolingua egyházi
szaknyelvi nyelvvizsga vizsgaanyagainak előkészítése és tesztelése
mesterséges intelligencia segítségével**

Az elmúlt két évtizedben a szaknyelvoktatás területe jelentős átalakuláson ment keresztül: a digitális fordulat, az internetalapú interaktív tanulási környezetek, valamint a COVID-19 pandémia által kikényszerített online oktatás új kihívásokat és lehetőségeket hozott. E változások közé illeszkedik a mesterséges intelligencia (MI) gyors térhódítása, amely mára a nyelvoktatás és a fordítás gyakorlatában is meghatározó tényezővé vált. A Károli Gáspár Református Egyetem saját fejlesztésű akkreditált nyelvvizsgálója, mely elsősorban az egyházi középiskolákból érkező diákok, illetve az egyetemeken teológiát tanuló hallgatók szaknyelvtudását méri, mérőföldkő elé érkezett. Előadásunk a Theolingua egyházi szaknyelvi nyelvvizsga vizsgaanyagainak előkészítésében és tesztelésében vizsgálja az MI bevonásának lehetőségeit, előnyeit és korlátait. A kutatás külön figyelmet fordít az értékelési és javítási folyamatok automatizálására, valamint a vizsgarendszerek digitalizációjára. A papíralapú nyelvvizsgák fokozatosan háttérbe szorúlnak, helyüket számítógépes és online vizsgák veszik át, amelyek elősegíthetik az objektivitást és a standardizálást. Ugyanakkor nyitott kérdés marad, hogy a jövőben a szóbeli vizsgáztatásban vajon mennyiben válthatja ki az embert a mesterséges intelligencia, illetve mennyiben őrizhető meg a vizsgáztató személyiségének szerepe.

Kulcsszavak: szaknyelvoktatás, mesterséges intelligencia, fordítás, Theolinguia, egyházi nyelvvizsga, digitalizáció az értékelésben

Takács Attila

Immersive Language Learning: An Analysis of VR's Role in Improving ESL Outcomes at BELS Malta

This study examines the integration of Virtual Reality (VR) into the English as a Second Language (ESL) curriculum at BELS Malta Language School. It argues that VR significantly enhances language acquisition by creating immersive, context-rich environments that foster real-life communication skills. The research explores the established benefits of VR in education, including its ability to boost motivation and engagement, provide opportunities for authentic tasks, and facilitate collaborative learning. While highlighting VR's potential to revolutionize traditional ESL methods, the study also addresses the practical challenges, such as the high cost of equipment, technological complexities, and potential for cognitive overload. The paper concludes that while VR presents a promising frontier for modern language education, its successful implementation requires a strategic and thoughtful rethinking of pedagogical and curricular structures. This case study of BELS Malta offers a practical framework for leveraging VR to create more interactive and effective learning environments.

Keywords: Virtual Reality (VR), ESL (English as a Second Language), Language Acquisition, Immersive Learning, Educational Technology

Üveges István – Vincze Veronika

A Miskolc Jogi Korpusz 2.0 bemutatása

Az előadásban bemutatjuk a Miskolc Jogi Korpusz 2.0 változatát. Részleteiben beszámolunk a korpuszt alkotó szövegekről és azok általános morfológiai és szintaktikai sajátosságait is megvitatjuk. Külön figyelmet fordítunk a Miskolc Jogi Korpusz 1.0 változatával való összehasonlításra, valamint az egyes alkorpuszok közti összevetésekre is.

Valnerné Török Eszter – Csipkés Margit

Motivációs tényezők vizsgálata a német gazdasági szaknyelv oktatásában

Az angol nyelv mint lingua franca térhódításával a hétköznapi kommunikációban, a nemzetközi üzleti életben és a munka világában a német nyelv használata az elmúlt évtizedben háttérbe

szorult. Ennek következtében a magyar közoktatásban és felsőoktatásban német nyelvet tanuló diákok létszáma is csökkenő tendenciát mutat. A német gazdaság azonban továbbra is meghatározó szerepet játszik a magyar gazdaság számára, jelenleg több mint 2500 német cég működik hazánkban, köztük globális nagyvállalatok is. A német cégek éves szinten 2-3 milliárd eurónyi fizikai beruházást hajtanak végre hazánkban, és ez a tendencia várhatóan folytatódni fog. Kérdőíves kutatásunkban arra a kérdésre keressük a választ, hogy ezek a tények hogyan motiválják napjainkban a gazdaságtudományi tudományterületen tanuló egyetemi hallgatókat a német gazdasági szaknyelv tanulására. Az előadás egy online kérdőíves felmérés eredményeinek bemutatásával azt a kérdést veszi górcső alá, hogy mennyire értékelik a hallgatók a német nyelvtudást versenyelőnynek az Észak-alföldi régió munkaerőpiacán. Ösztönzőleg hatott-e az utóbbi években a régióban letelepedett német vállalatok megjelenése a jövő diplomás munkavállalóinak nyelvtanulási preferenciájára?

Kulcsszavak: szaknyelvtanulás, gazdasági szaknyelv, nyelvtanulási motiváció, munkaerőpiac, német nyelvtudás

Varga Éva Katalin – Vladár Zsuzsa

Orosz és magyar betegek egészségműveltsége kardiológiai vonatkozású kérdéseik terminushasználata alapján

A betegek egészségműveltségének meghatározó szerepe van tüneteik, kóros állapotaik felismerésében és megértésében, valamint a szükséges terápia követésében. Az egészségértéshez az egészségügyi ismereteken kívül hozzátartozik a megfelelő terminológia ismerete is. Ennek feltételezett szintjéhez igazodnak az orvosok is a betegekkel folytatott kommunikációban. Korábbi, a webbeteg.hu portál „Orvos válaszol” rovatán végzett vizsgálatunk azt mutatta, hogy a kérdéseket feltevő betegek szociológiai profilja megfelel a magyar átlagnépességnek, így feltehetően egészségműveltségük is a társadalmi átlagot mutatja. Előadásunkban orosz és magyar betegek egészségműveltségét vizsgáljuk szív- és érrendszeri panaszokkal kapcsolatos kérdéseik terminushasználata alapján. Korpuszunkat két egészségügyi internetes portál, a magyar webbeteg.hu és az orosz doctu.ru „Orvos válaszol” rovatának 2025 folyamán feltett kardiológiai vonatkozású kérdéseiből és az azokra adott orvosi válaszokból építettük. A kérdéseket és a válaszokat párba rendezve Maxqda szoftverrel és manuális kódolással elemeztük. A betegek kérdéseiben azt figyeltük, hogy görög–latin, illetve angol vagy vernakuláris terminust használnak-e, és hogy a kórelőzmények leírása alapján voltak-e a betegeknek előzetes ismereteik a betegségükről vagy az állapotukról. Ezután azt vizsgáltuk,

hogyan az orvosok válaszaik terminushasználatában és terminusmagyarázó stratégiáiban milyen mértékben voltak tekintettel a betegek kérdéseik alapján feltételezhető egészségműveltségi szintjére. Mivel vizsgálatunk eredményeit a két nyelv beszélőinek kulturális hagyományai, társadalmi normái is befolyásolhatták, csak ezek figyelembevételével tudunk levonni következtéseket a kérdezők egészségműveltségének szintjéről.

Kulcsszavak: orvos–beteg kommunikáció, terminológia, kardiológiai terminológia, orosz és magyar online egészségügy, egészségműveltség

Vladár Zsuzsa – Csirzó Ádám – Lengyel Ingrid – Varga Éva Katalin

Terhesség vagy várandósság? Terminológia a társadalmi trendek tükrében

Az elmúlt évtizedekben a gyermekvárással kapcsolatos társadalmi gondolkodás átalakulásával a terminológia változását figyelhetjük meg mind a nagyközönségnél, mind a családpolitikával kapcsolatos kormányzati kommunikáció részeként a hivatalos nyelvhasználatban (2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről): a negatív konnotációjúnak tartott terhesség terminus kerülendővé vált, helyette a pozitívnak vélt várandósság használatát ajánlják. Előadásunkban azt vizsgáljuk, hogy a terminológiai változ(tat)ás mennyire ment át a gyakorlatba, illetve összeilleszthető-e szemantikailag a várandósság szó a negatív szülészeti események megjelölésével. Vizsgálatunkat korpusznyelvészeti módszerrel, szoftveres szövegelemzéssel végezzük. A 2010-es HuTenTen10 és a 2023-as HuTenTen23 internetes webkorpuszokban vizsgáljuk a Sketch Engine korpuszlekérdező szoftver segítségével a terhességgel/várandóssággal kapcsolatos szavak, kifejezések, szóösszetételek és kollokációk gyakoriságát. Összehasonlítjuk, hogy megfigyelhető-e a 2011-es törvény óta eltelt 12 évben gyakorisági változás a két webkorpuszban. Vizsgáljuk azt is, hogy a negatív kimenetellel járó beavatkozások, állapotok (-megszakítás, -toxémia, -patológia stb.) kifejezéseiben is létrejött-e az újabb ajánlásoknak megfelelő terminológiai váltás. A szoftveres vizsgálatot egy attitűdvizsgálattal egészítjük ki az egészségügyi dolgozók körében: anonim kérdőíves felmérésünkben a szülészet-nőgyógyászat, illetve más szakterületeken dolgozó orvosok és ápolók terminushasználatra vonatkozó preferenciáira kérdezzük rá.

Kulcsszavak: orvosi terminológia, szaknyelvi nyelvhasználat, korpuszalapú vizsgálat, kérdőíves felmérés, terminusok konnotációja

Zsolnai Márton

Mégis miért akarnak Vilniusban magyarul tanulni? Felmérés a Vilnusi Egyetem magyar lektorátusán tanuló hallgatók nyelvtanulási céljairól és motivációjáról

A Vilnusi Egyetemen az 1970-es évekig nyúlik vissza a magyar nyelv és kultúra oktatása. A feladatot eleinte az egyetemen tanuló lelkes önkéntesek látták el (Rubaževičienė Homoki 2015, Ragauskienė & Ragauskas 2018), a 2015/16-os tanévtől kezdve már a Külgazdasági és Külügyminisztérium (korábban Balassi Intézet) által delegált vendégoktató tart szabadon választható magyar nyelvórákat az egyetemen (Bulla 2020). Az itt töltött két tanévben a félév elején minden csoportban megkérdezem, majd a kurzus során folyamatosan monitoroztam a jelentkezők nyelvtanulási motivációját, így az elmúlt években kialakult bennem egy kép a jellemző nyelvtanulói attitűdről. A 2025-ös tanévkezdés alkalmával szerettem volna strukturáltabban felmérni, hogy a jelentkezők miért érdeklődnek a lektori nyelvórák iránt. Összesen négy, a KER szerinti A1-B2 szintű csoportban végeztem online kérdőíves felmérést a kurzusra jelentkezők (n=30) nyelvtanulási céljairól és motivációjáról. A változatos kérdéstípusokra adott válaszok rávilágítottak arra, hogy az egyéni célok mellett a magyar nyelv izgalmas felépítése, a családi kötődés és a kulturális érdeklődés egyaránt szerepet játszik a motivációs tényezők között. Az eredményeknek köszönhetően jobban megismerhettem az új és a visszatérő jelentkezőket motiváló tényezőket, valamint a nyelvtanulás célját, ami nagyban hozzájárul a tanórai munka szervezéséhez, az alkalmazott módszerek megválasztásához és a jövőbeli kurzusok tartalmának megtervezéséhez.

Kulcsszavak: Vilnusi Egyetem, magyar lektorátus, magyar mint idegen nyelv, nyelvtanulói attitűd, motiváció